

ARXIU DE L'ADMINISTRACIÓ AUTONÒMICA L'Arxiu Nacional de Catalunya

Casimir Martí

L'Arxiu Nacional de Catalunya va ser creat pel Govern de la Generalitat de Catalunya, decret 314/1980, del 28 de novembre de 1980, i la seva seu és a l'edifici situat al carrer Villarroel, 91, de Barcelona (D.P. 08011). Anteriorment, als locals avui ocupats per l'Arxiu Nacional de Catalunya hi residien les empreses «Solidaridad Nacional» i «La Prensa», en règim de lloguer, la titularitat dels quals fou traspasada a la Generalitat pel real decret 1010/81, del 27 de febrer de 1982. Aquest real decret no es féu efectiu, en realitat, fins al mes de juny d'aquell any. L'any 1982, van ser habilitades unes dependències de l'edifici, que van permetre de disposar de 578 m² destinats a dipòsits. Aquelles dependències habilitades tenen la capacitat de contenir uns 4.800 metres lineals de prestatgeries, 2.000 dels quals ja són actualment en ús i pràcticament ocupats.

El personal que actualment treballa a l'Arxiu Nacional de Catalunya és integrat pel director, un col·laborador tècnic, un administratiu, un auxiliar administratiu i dos subalterns. Està previst que, a curt termini, s'hi incorpori un tècnic de serveis especials.

La documentació que l'Arxiu Nacional de Catalunya té la missió d'aplegar és de doble naturalesa: la produïda per l'administració autonòmica i per altres institucions públiques que decideixin transferir-la, i la produïda per entitats o individus privats, que pugui tenir interès per a la història de Catalunya.

Un cop presentada la institució i els

seus objectius, el que pot tenir interès en aquestes jornades és fer una enumeració mínimament ordenada dels fons que actualment hi són dipositats.

No ha estat ingressat encara cap fons procedent dels departaments de l'administració autonòmica. Algunes Conselleries ho han sol·licitat, però la manca d'espai no ha permès d'admetre cap més petició que la de la Conselleria d'Economia i Hisenda, que pròximament traslladarà a l'Arxiu Nacional de Catalunya uns 4.000 metres lineals de documentació d'entre 1979 i 1985, que per descomptat caldrà sotmetre a expurgació.

La documentació actualment dipositada a l'Arxiu Nacional de Catalunya prové d'entitats privades o de particulars.

1. Fons provinents d'entitats privades

Entre aquests fons, destaquen els pertanyents a empreses, que són:

- Castanyer (segles XVIII-XIX), Barcelona.
- Cooperativa «La Rubinenca», (finals del XIX i XX), Rubí.
- Xarols Le Boeuf, Badalona (guerra civil 1936-1939).
- Nova Terra, Barcelona (s. XX). En curs de classificació.
- Elizalde, Barcelona (guerra civil 1936-1939).
- La España Industrial (segles XIX-XX).

- INLE, Instituto Nacional del Libro Español, (segle XX). Sense classificar.
- Manufacturas Sedó, Barcelona (segles XIX i XX). En curs de classificació.
- La Maquinista Terrestre y Marítima, Barcelona (segles XIX i XX).
- Andreu Rosa, Barcelona (segles XIX i XX).
- «Solidaridad Nacional» i «La Prensa», Barcelona (segle XX).
- Riva y García, Barcelona (segle XX). En curs de classificació.
- Bracons i Riera, Roda de Ter, (segle XX). Sense classificar.

D'entitats polítiques, hi ha:

- Assemblea de Catalunya, dels darrers anys del franquisme.
- Consell Nacional Català, de la resistència antifranquista, (fons Joan Massot).

D'altres entitats, hi ha:

- Institut-Escola, Barcelona (1931-1936).
- Associació de la Premsa de Barcelona, posterior a 1939. Sense classificar.

2. Fons provinents de particulars

Destaca, en primer lloc, el fons de publicacions impreses o policopiades de la resistència antifranquista, dipositat a l'Arxiu Nacional de Catalunya pels seus propietaris Oleguer Bellavista, Martí Benet, Teresa Bonaventura, Josep Maria Vidal Aunós, Remei Ramírez, Joan Pintó, Josep Castaño, Pilar Espuña, Josep Farràs, Josep Maria Gasch, Albert Manent, Jesús Gutiérrez i Joaquim Lluverol.

En segon lloc, té importància el fons de bans, edictes, al·legacions jurídiques, etc., dels segles XVII-XX, en nombre d'uns 3.000, i la col·lecció de cartells, en la qual destaquen els provinents del fons Pau Mer-

cader, de Valls, sobre la guerra civil.

Els fons de persones privades, polítics, escriptors, professionals i altres, dipositats a l'Arxiu Nacional de Catalunya, són:

- Ramon Arrufat (amb cartes de Francesc Macià, entre altres).
- Pere Bosch Gimpera (guerra civil i exili).
- Joaquim Camps i Arboix.
- Josep Rafael Carreras Bulbena.
- Armand de Fluvià (premsa, fullets i altres).
- Manuel Duran i Bas i Lluís Duran i Ventosa.
- Domènec Escosa (guerra civil i exili).
- Abelard Fàbrega.
- Abelard Tona.
- Narcís Feliu de la Peña.
- Ventura Gassol (en curs de classificació).
- Marquesos de Castellldosrius (en curs de classificació).
- Joaquim Maurin i Andreu Nin (fons de retalls de periòdics i publicacions de Víctor Alba).
- Víctor Alba (correspondència i inèdits). (En curs de classificació).
- Antònia i Xavier Miserachs.
- Marina Norge.
- Marquès de Comillas i Palau Moja (en curs de classificació).
- Joaquim Pibernat.
- Eduard Rifà i Anglada.
- Teresa Roig de Farell.
- Santiago Rubió i Tudurí.
- Octavi Saltor.
- Francesc de P. Vilaseca i Rovellat.
- Joan B. Xuriguera.
- Jeroni Zanné.

Per acabar, cal dir que, per escassetat de personal i per deficiències de locals, el servei als investigadors només es pot fer a hores convingudes.